

Sygn. akt III U 971/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Dzienis

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 czerwca 2019r. w Suwałkach

sprawy **A. H.**

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o emeryturę rolniczą

w związku z odwołaniem A. H.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 16 października 2018 r. znak (...)

1. **oddala odwołanie;**
2. **zasądza od A. H. na rzecz Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 971/18

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 16.10.2018r.

odmówił A. H. prawa do emerytury rolniczej od dnia 01.10.2018r.

Wskazał, iż zgodnie z art. 19 ust.1 ustawy z 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2017r., poz.2336 ze zm.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny - wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat,
2. podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art.20.

Zgodnie zaś z art. 20 ust. 1 ustawy do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust.2 pkt 2 zalicza się okresy:

1. podlegania ubezpieczeniu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;

2. prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 01.01.1983r.;

3. od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Przepis art. 20 ust 1 pkt 3 ustawy nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31.12.1948r.

W związku z powyższym przy ustalaniu A. H. prawa do emerytury rolniczej nie uwzględniono okresu zatrudnienia poza gospodarstwem rolnym.

Natomiast do ustalenia prawa do emerytury rolniczej zostały przyjęte następujące okresy:

- od 29.09.1973r. do 18.04.1978r. - praca na gospodarstwie rolnym rodziców;
- od 01.07.1996r. do 30.09.1996r. - praca we własnym gospodarstwie rolnym;
- od 11.09.1997r. do 08.11.2017r.-praca we własnym gospodarstwie rolnym.

Łącznie uznany okres pracy w gospodarstwie rolnym i podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu wynosi 24 lata, 11 miesięcy i 18 dni, przy wymaganych 25 lat.

A. H. złożyła odwołanie od tej decyzji domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury rolniczej od 01.10.2018r. Podniosła, iż spełniła wszystkie warunki do uzyskania prawa do emerytury rolniczej. W momencie składania wniosku ukończyła 60 rok życia i podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat. Potwierdzają to dowody zgromadzone w toku postępowania przed organem rentowym. Ponadto, w dokumentach urzędowych występuje niewłaściwa data jej urodzenia, gdyż faktycznie urodziła się (...), a nie jak błędnie wpisano w jej akcie urodzenia – (...). Podjęła już czynności prawne mające na celu sprostowanie błędu w treści aktów stanu cywilnego. Na skutek tej omyłki organ rentowy nie uwzględnił również pełnego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu przez nią 16 roku życia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał podstawy skarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał, iż odwołująca się nie legitymuje się określonym w powołanych w decyzji przepisach okresem podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat. Podniósł również, że przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej nie uwzględniono okresu zatrudnienia jej poza rolnictwem ze względu na fakt, iż odwołująca się jest osobą urodzoną po dniu 31.12.1948r. Natomiast do ustalenia prawa do emerytury rolniczej przyjęto wszystkie okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz we własnym gospodarstwie rolnym, wymienione przez A. H. we wniosku o emeryturę. Łączny okres pracy w gospodarstwie rolnym i okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu wynosi 24 lata, 11 miesięcy i 18 dni, zamiast wymaganych 25 lat. Zdaniem organu rentowego A. H. w swoim odwołaniu nie przedstawiła żadnych okoliczności mających wpływ na zmianę zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania za uzasadnionego nie można uznać było.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż w toku niniejszego postępowania odwołująca się przedłożyła odpis prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Augustowie z 04.03.2019r. sygn. I Ns 415/18, na podstawie którego sprostowano w akcie urodzenia odwołującej się jej datę urodzenia w ten sposób, że w miejsce daty (...). wpisano datę urodzenia – (...)Ta zmiana nie miała jednak wpływu na zmianę zaskarżonej decyzji. W świetle treści zaskarżonej decyzji podjęcie przez odwołującą kroków w celu zmiany o okres jednego miesiąca daty urodzenia mogło mieć związek z faktem, że do uzyskania prawa do emerytury rolniczej brakowało jej właśnie niecały miesiąc.

Postępowanie w niniejszej sprawie skutkowało zapelnieniem odmienną oceną okresu uwzględnionego na etapie postępowania przed organem rentowym tj. od 29.09.1973r. do 18.04.1978r. Okres ten został przez Kasę uznany

za okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i uwzględniony w całości. Natomiast postępowanie dowodowe przeprowadzane w niniejszej sprawie w efekcie nie daje podstaw do uznania, że w tym okresie odwołująca pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców.

Postępowanie dowodowe należało zaś przeprowadzić w całości, gdyż prawo do emerytury nie zależy od woli organu rentowego, czy też od przyznania okoliczności faktycznych, lecz rzeczywistego spełnienia przez ubezpieczonego warunków określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.). Przyznanie okoliczności faktycznych przez organ rentowy nie zwalnia sądu z obowiązku zbadania, czy faktycznie ubezpieczony spełnia wszystkie warunki ustawowe nabycia prawa do emerytury (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 10.12.2014r. sygn. III AUa 346/14). Dotyczy to oczywiście ustalenia prawa do emerytury rolniczej z ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

A. H. (z domu W.) w latach 1964 – 1972 uczęszczała do szkoły Podstawowej. Dalszy przebieg jej edukacji Sąd ustalił na podstawie informacji zawartych w akt osobowych odwołującej za okres zatrudnienia w (...), gdzie pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy od 19.04.1978r. do 31.03.1982r. W życiorysie sporządzonym własnoręcznie przez odwołującą się w dniu 15.04.1978r. wskazała, że po ukończeniu szkoły podstawowej w 1972r. chciała dostać się do Technikum (...)w A., ale nie dostała się z uwagi na brak miejsc. W 1973r. rozpoczęła naukę w (...) Szkole (...) w B. i po jej ukończeniu kontynuowała naukę w Technikum (...) w W.. W tym ostatnim nauka trwała 2,5 roku i ukończyła ją 23.01.1978r. zdając egzamin dojrzałości, wcześniej składając prace dyplomową z przygotowania zawodowego i ostatecznie uzyskując tytuł technika technologii produktów rolno – spożywczych.

Powyższe ustalenia stoją w dużej sprzeczności ze stanowiskiem odwołującej co do przebiegu jej edukacji. Okres ten był przez nią przedstawiany dość enigmatycznie, ze szczególnym uwypukleniem jej dużego zaangażowania w pracę w gospodarstwie rolnym rodziców z pominięciem faktu, że na przestrzeni tych lat uczyła się w szkole w B., a następnie w W.. Odwołująca tylko raz stawiała się do Sądu na rozprawę, mimo późniejszego zobowiązania jej do ponownego stawiania się, nie była już na żadnej rozprawie i nie złożyła żadnych dodatkowych wyśnień czy też zeznań. Natomiast przesłuchana w charakterze strony po wcześniejszym pouczeniu o odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań podtrzymała, że uczyła się w Szkole Zawodowej w A. i dojeżdżała do niej z wraz z siostrą. Natomiast w życiorysie wskazała, że nigdy się w tej szkole nie uczyła. Sąd przyjął więc, że uczyła się w Technikum w B.. Już z racji na odległość od jej miejsca zamieszkania (N.leży około 8 km od A., a A. od B. 90 km) nie było możliwe, aby codziennie stale pomagała w pracach przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego rodziców w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. Tak samo Sąd ocenił okres jej nauki w Technikum w W.. Odwołująca zapelnienie pominięła te okoliczności i w świetle okoliczności sprawy należy uznać to za zabieg celowy i umyślne zaniechanie. Przemilczenie tych faktów jeszcze na etapie postępowania przed organem rentowym spowodowało, że gdyby nie data urodzenia, którą posługiwała się przed jej zmianą, z dużym prawdopodobieństwem prawo do emerytury rolniczej zostałyby jej przyznane. Zdaniem Sadu byłby to nieprawidłowe.

Ustalenia Sądu na temat nauki odwołującej się w spornym okresie zostały poczynione na podstawie informacji znajdujących się w aktach osobowych, ale również na doświadczeniu życiowym i wiedzy powszechnej. Odwołująca w tym zakresie zupełnie porzuciła inicjatywę dowodową, a zważywszy że była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika z wyboru, negatywne skutki tego zaniechania obarczają odwołującą. Natomiast nawet przy założeniu, że mimo nauki w szkole odwołującą dojeżdżała do domu i podejmowała wówczas prace w gospodarstwie rolnym rodziców, należy wskazać, iż w orzecznictwie przyjmuje się, że o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalnych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed 1.01.1983 r.) przesądza wymiar pracy - nie krótszy niż 4 godziny dziennie. Przesłanka zaliczenia do okresów składkowych okresu pracy w gospodarstwie rolnym w ilości odpowiadającej co najmniej połowie pełnego wymiaru czasu pracy wiąże się z poglądem, iż praca ta ma mieć charakter ciągły, co oznacza nastawienie ubezpieczonego na stałe świadczenie pracy w gospodarstwie rolnym i odpowiadającą temu nastawieniu niezmienną możliwość skorzystania z jego pracy przez rolnika, a negatywną przesłanką staje się doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych czy wykonywanie w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy (por. wyrok

Sądu Najwyższego z 18.09.2014r., sygn. I UK 17/14). Stałość wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym nie musi oznaczać codziennego wykonywania czynności rolniczych, ale gotowość (dyspozycyjność) do podjęcia pracy rolniczej, z czym wiąże się też wymóg zamieszkiwania osoby bliskiej rolnikowi co najmniej w pobliżu gospodarstwa rolnego. Tym kryteriom zazwyczaj odpowiada praca domownika rolnika, który świadczy określone prace stałe (codziennie) w wymiarze nie mniejszym niż połowa etatu (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 28.02.1997 r., sygn. II UKN 96/96.; z 3.12.1999 r., sygn. II UKN 235/99, z 10.05.2000 r., sygn. II UKN 535/99). W stażu emerytalnym uwzględnia się więc - jak okresy składkowe - nie okresy jakiegokolwiek pracy gospodarstwie rolnym, lecz tylko stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej. O stałości pracy w gospodarstwie rolnym decyduje gotowość do świadczenia jej na rzecz osoby bliskiej w wymiarze czasu stosownym do zakładanego przez rolnika prawidłowego funkcjonowania tego gospodarstwa zgodnie z jego strukturą, przy uwzględnieniu jego obszaru, liczby pracujących w nim osób oraz sprzętu rolniczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 1.04.2015r., sygn. I UK 292/14 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 29.01.2018r. sygn. III AUa 631/17).

Odwołująca się podejmując naukę w Technikum w B. a następnie w W. za priorytet postawiła sobie ukończenie tych szkół. Trudno, aby w takim przypadku w sposób ciągły i stały było możliwe świadczenie przez nią pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. Oczywiście, w sytuacji gdy była w domu rodzinnym z pewnością pomagała w pracach rolniczych, miało to jednak charakter okazjonalny i dorywczy.

Należy również nadmienić, że decyzją z 08.11.2017r. odwołująca nabyła od 01.10.2017r. prawo do emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych (Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O.). Do wysokości świadczenia Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił następujące okresy zatrudnienia: od 19.04.1978r. do 31.03.1982r., od 01.04.1982r. do 28.02.1989r., od 01.03.1989r. do 31.08.1989r., od 01.09.1989r. do 30.03.1990r. i od 30.05.1990r. do 30.11.1992r. Uwzględniono również okresy ubezpieczenia społecznego rolników: od 01.07.1996r. do 30.09.1996r., od 11.09.1997r. o 30.09.2009r. i od 01.10.2009r. do 30.09.2017r. Odwołująca otrzymała tym samym zwiększenie emerytury z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Dokonanie natomiast przez ubezpieczonego wyboru co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu ubezpieczenia, od którego zależy prawo do emerytury w określonym systemie (pracowniczym lub rolniczym) uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego samego okresu w innym systemie (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 08.05.2007r. sygn. II UK 164/06).

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ §1 kpc orzeczono, jak w sentencji.

O kosztach rozstrzygnięto podstawie art. 98 §1 i 3 kpc w zw. z §9 ust. 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 265 ze zm).

(...)/PW